

ZEN JA MIEKANVETÄMISEN TAITO

Timo Klemola

24.8 .1988

Palasin viikko sitten Zenshinji'stä (Scaramuccia), pienestä italialaisesta zen-luostarista, jossa vietin elokuun sesshinin zen-mestari Engaku Tainon opissa. Sesshin kesti viikon, jona aikana istuimme zazenissä ja keskityimme hengitykseen; ratkoimme koaneja sanzeneissä; kuuntelimme mestarin teishoja; teimme taijita ja pa-tuan-chin'ia; työskentelimme pelloilla, metsissä ja uudisrakennuksella; juoksimme kukkulalta alas "fontanalle", kylmälle lähteelle, jossa peseydyimme; söimme; joimme litrakaupalla vettä, koska oli niin kuuma; heräsimme aamulla puoli viisi, koska oli taas aika lukea suutraa, käydä sanzenissa, istua zazenissä, tehdä aamuvoimistelu ja syödä aamuriisi. Sitten alkoi taas päivän työ: Alvisen ja Lean uusien huoneiden kattolaudat piti puhdistaa niihin roiskuneesta valkoisesta laastista.

Matkalla takaisin Suomeen, junassa jossakin Orvieton ja Milanon välissä, yöllä kun yritin saada unen päästä kiinni, päätin että en kirjoita mitään enää zenistä. En ainakaan pitkään aikaan. - Ja tässä taas naputtelen konetta. Niin. Minua pyydettiin ja minun on vaikea sanoa ei.

Mutta mitä kirjoittaisin?

Ehkä kerron teille Genchosta.

Kuka on Gencho? Mitä hänellä on tekemistä tämän jutun ja iaidon kanssa? Gencho on iaidomestari, joka ei koskaan ole vetänyt miekkaa huotrasta. Hän on karatemestari, joka ei ole koskaan tehnyt yhtäkään karateliikettä. Hän on aikidomestari, joka ei tunne Morihei Ueshibaa ulkonäöltä.

Kasteessa hän sai nimen Maurizio, mutta kaikki kutsuvat häntä vain Genchoksi. Se on hänen buddhalainen nimensä. Hän on kaksikymmentäkahdeksanvuotias. Hän kuuntelee Mozartia, Beethovenia ja rockia. Hän opiskelee sellon soittoa ja aloitti viime talvena

kendon harrastuksen Orvietossa erään Danilon johdolla. Kertomansa mukaan hän ei ole siinä ollenkaan hyvä ja tuskin jatkaa sitä enää ensi talvena. Hän on kiinnostunut kirjallisuudesta ja filosofiasta ja haluaa tulevaisuudessa opiskella näitä aineita. Sitten kun se on mahdollista. Sitten kun hän lähtee luostarista.

Hän on nyt asunut siellä kymmenkunta vuotta, noussut aamuisin puoli viideltä lukemaan mestarin kanssa suutraa, istunut vuositolkulla yksin zendossa iltaisin pari tuntia zazenissä, kesät ja talvet; muita asukkaita kun ei ole ollut. Hän on osallistunut jokaiseen sesshiniin viimeisen kymmenen vuoden aikana - niitä on kertynyt yli viisisataa; ratkonut kymmeniä, ehkä satoja koaneja näiden vuosien aikana; hän on kaatanut nöyrästi ainakin kymmenentuhatta kuppia teetä mestarilleen, koska zenissä on tärkeää oppia palvelemaan, tekemään työtä, harjoittelemaan jatkuvasti. Jokaisen teekupin, jonka hän kaataa, hän kaataa keskittyneesti; kerätessään puita metsästä tai puhdistessaan pikkuitikoita riisistä, hän on täydellisesti läsnä. Sen, mitä hän tekee, hän tekee mahdollisimman hyvin.

Hän kykenee iloitsemaan mitä yksinkertaisimmista asioista: teimme retken Todiin ja hän oli haltioissaan jokaisesta uudesta maisemasta, jäätelöstä, cappucinosta ja pastasta.

On vaikeaa kuvata ihmistä, joka on päässyt täysin eroon itsekkyydestään.

"Jos ei ole itseä, ei ole vastustajaakaan", kirjoitti Yamaoka Tesshu.

Aloitimme iaidon harjoittelun Zenshindojoilla viime keväänä. Ensimmäisissä harjoituksissa ohjaajamme Savosen Tapio totesi jotain tämän tapaista: "laidossa joka kerta kun leikkaamme, kohteena on oma itsekkyytemme, omat itsekkäät ajatuksemme. Ne pyrimme leikkaamaan kahtia."

Jos näin on, niin zen ja iaido ovat hyvin lähellä toisiaan. laidoharjoitus on zen-harjoitusta ja päinvastoin, zen-harjoitus on iaidoharjoitusta.

Mutta iaidomies voi todella sanoa oppineensa jotain miekan vetämisestä vasta, kun hän pystyy siihen, mitä vanha zen-runo häneltä vaatii:

*Hylkää kaikki taidot
mitkä olet oppinut miekkailutaidossa,
ja yhdellä kulauksella
nielaise kaikki Läntisen Virran vedet.*

Se on mahdollista sitten, kun on täydellisesti hylätty kaikki itsekkyyt, itse, ego. Se, mitä luulemme todelliseksi, mutta joka onkin vain harhaa, haihtuvaa usvaa elokuun kosteassa yössä.

Elokuun sesshinien aikana Scaramucciassa on tapana kirjoitella runoja. Taino antaa aina yhden säkeen, joka tulee sisällyttää runoon. Runon pituus on yleensä ollut kymmenen riviä. Sesshinin päätyttyä pidetään aina pieni juhla, jossa syödään, juodaan viiniä, pidetään hauskaa ja luetaan ihmisten kirjoittamat runot. Ja se vasta hauskaa onkin. Tänä vuonna valmis säe kuului "ed io", siis "ja minä".

Sesshinin viimeinen yö on tapana istua ulkona zazenissä. Aloitetaan iltakahdeksalta ja lopetetaan aamuseitsemältä: zazen, kinhin, zazen, kinhin ... Niistä tunnelmista kirjoitin nämä säkeet:

*Istuvat, istuvat, istuvat
kuin vuoret pimeässä yössä.
Keitä he ovat? Suuria sammakoitako?
Ei toki! Zenin harjoittajia!
Ja minä?
muiden mukana kurnuttaen sisään ja ulos,
sisään ja ulos.*

Outoa tämä zen. Perin outoa. Ja hauskaa. Eikä minun runoni ollut edes ainoa sammakkoruno!

Harjoitteluintoa kaikille iaidon harrastajille ja menestystä Iaido-Liiton uudelle lehdelle.

(Julkaistu Iaido-liiton lehdessä 1988)